

The Impact of Law Enforcement Management Approaches in Preventing Group Fights of Level-Three Gangs in Isfahan County

Ahmad Reza Radan¹, Hossein Yarahmadi², Hamid Reza Mohammadzadeh Mahneh³, Ehsan Badieyan⁴

Abstract

Background and aim: Currently, one of the causes of violence in society is the power display and crimes committed by thugs. The way law enforcement manages this issue is very important. Therefore, this study aimed to investigate the impact of law enforcement management approaches in preventing group fights of level-three thugs in Isfahan County.

Method: This applied study is quantitative and survey-based. The population included heads of police stations in Isfahan County, and based on statistical formulas, 44 were sampled. Data was collected via a researcher-made Likert-scale questionnaire, validated by Cronbach's alpha of 0.7 and expert review. Data were analyzed using SPSS software and Chi-square test.

Results: From the sample's perspective, "implementation of law enforcement preventive programs" ranked first with a mean of 2.65, "implementation of situational prevention programs" second with a mean of 1.75, and "implementation of social prevention programs" third with a mean of 1.60 in terms of impact on preventing group fights of level-three thugs in Isfahan.

Conclusion: The results show that all law enforcement management approaches at social, enforcement, and situational levels positively affect preventing group fights of level-three thugs, with law enforcement preventive programs being the most effective. Police should focus more on implementing these programs and take necessary measures to improve their quantity and quality.

Keywords: Law enforcement management, group fights, thugs, crime prevention

1. Assistant professor, Department of Internal Security, Amin Police Comprehensive University. Email: arradan@gmail.com

2. Associate professor, Department of Law, Imam Hasan Mojtaba Police Officers University, Email: yarahmadi.hosein@yahoo.com

3. Assistant professor, Department of Law, Imam Hasan Mojtaba Police Officers University, Email: clyhmm@gmail.com

4. MA in Police Command, Amin Police Comprehensive University. Email: ehsan.badyan@gmail.com

فصلنامه علمی پژوهش‌های مدیریت انتظامی

سال بیستم، شماره دوم، تابستان ۱۴۰۴

صص ۱۶۹-۱۳۹

تأثیر رهیافت‌های مدیریت انتظامی در پیشگیری از نزاع دسته‌جمعی اراذل و اوباش
سطح سه شهرستان اصفهاناحمدرضا رادان^۱، حسین یاراحمدی^۲،

تاریخ دریافت: ۱۴۰۳/۱۰/۳۰

حمیدرضا محمدزاده مهنه^۳، احسان بدیعان^۴

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۴/۰۳/۱۱

چکیده

زمینه و هدف: در حال حاضر یکی از مسائل ایجادکننده خشونت در جامعه، قدرت‌نمایی اراذل و اوباش و ارتکاب جرائم توسط آنان است. چگونگی مدیریت انتظامی این مسئله اهمیتی فراوان دارد؛ بنابراین تحقیق حاضر با هدف بررسی تأثیر رهیافت‌های مدیریت انتظامی در پیشگیری از نزاع دسته‌جمعی اراذل و اوباش سطح سه شهرستان اصفهان انجام شد.

روش: تحقیق از نظر هدف، «کاربردی»؛ به لحاظ ماهیت داده‌ها، «کمی» و از حیث جمع‌آوری اطلاعات، «پیمایشی» بود. جامعه آماری شامل رؤسای کلانتری‌ها و پاسگاه‌های شهرستان اصفهان بود که بر اساس فرمول‌های آماری، تعداد ۴۴ نفر به‌عنوان نمونه، انتخاب شد. گردآوری اطلاعات از طریق پرسش‌نامه محقق‌ساخته بر اساس طیف لیکرت، انجام شد که پایایی آن با ضریب آلفای کرونباخ (برابر با ۰/۷) «مناسب» ارزیابی شد. به‌منظور سنجش «روایی»، پرسش‌نامه در اختیار متخصصان مدیریت پیشگیری از جرم قرار گرفت و بازنگری پرسش‌نامه تا رفع نارسایی‌ها ادامه یافت. تحلیل داده‌ها به‌وسیله نرم‌افزار SPSS و با استفاده از آزمون کای دو انجام شد.

یافته‌ها: از دیدگاه نمونه آماری، «اجرای برنامه‌های پیشگیری انتظامی» با میانگین ۲/۶۵ در رتبه اول، «اجرای برنامه‌های پیشگیری وضعی» با میانگین ۱/۷۵ در رتبه دوم و «اجرای برنامه‌های پیشگیری اجتماعی» با میانگین ۱/۶۰ در رتبه سوم؛ به ترتیب بیشترین تأثیر را در پیشگیری از نزاع دسته‌جمعی اراذل و اوباش سطح سه شهرستان دارند.

نتیجه‌گیری: نتایج حاصل از تجزیه و تحلیل داده‌های پژوهش، حاکی از آن است که تمامی رهیافت‌های مدیریت انتظامی در سه سطح «اجتماعی»، «انتظامی» و «وضعی»، در پیشگیری از نزاع دسته‌جمعی اراذل و اوباش سطح سه شهرستان، تأثیر مثبت دارد؛ لیکن مؤثرترین آن‌ها «برنامه‌های پیشگیری انتظامی» است؛ بنابراین پلیس می‌باید تمرکز بیشتری در اجرای برنامه‌های مدیریت پیشگیری انتظامی داشته باشد و در راستای ارتقای کمی و کیفی این‌گونه اقدامات تمهیدات لازم را اتخاذ نماید.

کلیدواژه‌ها: مدیریت انتظامی، نزاع دسته‌جمعی، اراذل و اوباش، پیشگیری از جرم.

استاد: رادان، احمدرضا؛ یاراحمدی، حسین؛ محمدزاده مهنه، حمیدرضا؛ بدیعان، احسان. (۱۴۰۴). تأثیر رهیافت‌های مدیریت

انتظامی در پیشگیری از نزاع دسته‌جمعی اراذل و اوباش سطح سه شهرستان اصفهان، فصلنامه پژوهش‌های مدیریت انتظامی ۲۰

Doi: <https://doi.org/10.22034/pmsq.2024.1280351.1743>

(۲)، صص ۱۶۹-۱۳۹

۱. استادیار گروه امنیت داخلی دانشگاه جامع علوم انتظامی امین، تهران، ایران. (نویسنده مسئول). رایانامه: arradan@gmail.com

۲. دانشیار گروه حقوق دانشگاه افسری و تربیت پلیس امام حسن مجتبی (ع)، تهران، ایران. رایانامه: yarahmadi.hosein@yahoo.com

۳. استادیار گروه حقوق دانشگاه افسری و تربیت پلیس امام حسن مجتبی (ع)، تهران، ایران. رایانامه: clyhmm@gmail.com

۴. کارشناسی ارشد رشته فرماندهی و ستاد دانشگاه جامع علوم انتظامی امین، تهران، ایران. رایانامه: ehsan.badyan@gmail.com

مقدمه

انسان‌ها در طول تاریخ، تحت تأثیر شرایط اجتماعی، اقتصادی، سیاسی و ارزش‌های حاکم بر جامعه با انواعی از رویارویی‌ها، تضاد، ستیزه و نزاع با همدیگر به سر برده و گاه در صلح، آرامش و نوع دوستی بوده‌اند (نورعلی‌وند و همکاران، ۱۳۹۶، ۱۴). این مسئله فقط به جنگ و نزاع میان کشورها ختم نشده و متأسفانه به‌عنوان معضلی اجتماعی، درون هر یک از جوامع، علیه جان، مال، حیثیت و حتی نسل بشر، نقش بسیار مخربی در افزایش جرائم، نابسامانی‌ها، انحرافات و بالاخره امنیت جامعه دارد؛ چراکه ترس از خشونت، به‌واسطه کاهش انگیزه، آزادی و فعالیت مثبت انسان در جامعه، باعث از بین رفتن سرمایه اجتماعی می‌شود (گراوند و دلاور، ۱۴۰۱، ۳). یکی از پدیده‌های ناخوشایندی که جوامع بشری، همواره با آن مواجه بوده و امنیت جامعه در سطوح مختلف را تهدید می‌نماید «نزاع دسته‌جمعی» است که نوعی رویارویی ستیزه‌جویانه و توأم با «خشم»، «کینه» و «انتقام» است و تحت تأثیر عوامل متعدد اقتصادی، سیاسی، اجتماعی، فرهنگی و انتظامی همواره به‌عنوان پدیده آسیب‌زای اجتماعی، باعث کاهش میزان احساس امنیت اجتماعی در جامعه می‌شود (کورتیس^۱، ۲۰۱۵، ۷۸). سازمان بهداشت جهانی در سال ۲۰۰۹ اعلام کرد که رفتارهای خشن، به‌شدت، تحت تأثیر بستر و هنجارهای اجتماعی و فرهنگی است (سازمان بهداشت جهانی، ۲۰۰۹، ۱۲). نقش بستر و فرهنگ محلات شهری در شکل‌گیری خشونت در تحقیقات خارجی، به‌وفور دیده می‌شود (بیناعلی و همکاران، ۲۰۱۱؛ بروکمن و همکاران^۲، ۲۰۱۱؛ استوارت و سیمونز^۳، ۲۰۰۸). در تحقیقات داخلی نیز، رابطه بین انواع متغیرهای مرتبط با شهر و خشونت بین-فردی جوانان، مورد بررسی قرار گرفته است (شمس و همکاران، ۱۳۹۱؛ زینت مطلق و همکاران، ۱۳۹۲؛ شریعتی و همکاران، ۱۳۹۱؛ میرفردی و صادق‌نیا، ۱۳۹۱ و...).

-
1. Curtis
 2. Brookman
 3. Stewart & Simmons

آمار و ارقام مربوط به خشونت در ایران، طی سال‌های ۱۳۹۲ تا ۱۴۰۱ مبین رشد فزاینده خشونت در طی سال‌های اخیر است. همچنین تعداد پرونده‌های مربوط به خشونت، به ازای هر ۱۰۰ هزار نفر جمعیت، در سال‌های اخیر رشد بیش از ۴۰ درصدی داشته است (نورعلی‌وند و همکاران، ۱۳۹۵، ۱۴۸). آمارها نشان می‌دهد معضل یادشده، در کلان‌شهرهای کشور روند افزایشی داشته است. چاقو کشی اراذل و اوباش، در نزاع‌های دسته‌جمعی منجر به تخریب و قتل، طی چهار سال (۹۶ تا ۹۹) افزایش چشمگیری داشته است که حکایت از مسئله‌بودن این موضوع دارد. در سال ۱۴۰۰، آمار مراجعه‌کنندگان نزاع به سازمان پزشکی قانونی ۵۸۶ هزار و ۲۸۳ نفر در کل کشور بوده است. داده‌های سازمان پزشکی قانونی کشور نشان می‌دهد اصفهان با ۴۲ هزار و ۲۰ نفر سومین استان از نظر تعداد بالای نزاع است (پایگاه خبری انصاف‌نیوز، ۲۴ دی ۱۴۰۲).

با این وصف، یکی از جرائم مهم و تأثیرگذار در امنیت این شهرستان و کاهش احساس امنیت، نزاع‌های دسته‌جمعی اراذل و اوباش سطح سه است. قطعاً بی‌توجهی به نزاع‌های دسته‌جمعی اراذل و اوباش از یک‌سو به گسترش این نزاع‌ها و رشد آن منجر می‌شود و از سوی دیگر می‌تواند صدمات مالی و روانی فراوانی برای سایر افراد جامعه به همراه داشته باشد.

بدیهی است حاکمیت به‌طور عام و پلیس به‌طور خاص، می‌باید برای مدیریت انتظامی و پیشگیری از تبعات این پدیده، برنامه‌ها، سیاست‌ها و راهبردهای خود را منطبق بر مطالعات و مباحث علمی و بر اساس ماهیت مرتکبان، که ممکن است «مجرمان آنی»^۱ و یا «اراذل و اوباش» باشند، تنظیم کند. بر این اساس، تحلیل و بررسی علمی پدیده یادشده، در جهت مواجهه اثربخش با آن، ضروری به نظر می‌رسد؛ چراکه همواره این دغدغه

۱. آن دسته از نزاع‌های دسته‌جمعی هستند که در کنار اتفاقات ساده مانند تصادف دو خودرو، اختلاف حساب دو نفر و حتی در بعضی موارد، اختلاف نظر صورت می‌گیرند؛ چراکه نزاع‌های دسته‌جمعی دسته اخیر توسط مجرمین آنی ارتکاب پیدا می‌نمایند نه اراذل و اوباش که به ارتکاب این جرم تکرار می‌ورزند (رحمتی و همکاران، ۱۴۰۰، ۱۸۲).

وجود دارد که عملکرد فراجا به‌عنوان رکن اصلی برقراری نظم و امنیت و پیشگیری از وقوع جرم، تا چه میزان موجب احساس امنیت شهروندان می‌شود.

مدیریت انتظامی مدیریت در جهت پیشگیری مؤثر از وقوع جرائم و افزایش ضریب امنیت جامعه و در نتیجه افزایش رضایت‌مندی شهروندان از عملکرد انتظامی است (ترکی و عبدالمالکی، ۱۴۰۰، ۱۹). بر این اساس و با توجه به اهمیت موضوع و تأثیرگذار بودن نزاع‌های دسته‌جمعی اراذل و اوباش در جسم، روح و روان مردم و تأثیرات بسیار منفی آن در فعالیت‌های اقتصادی و اجتماعی، انجام دادن پژوهش حاضر از این جهت ضرورت دارد که از یک‌سو با ارائه راهکارهای علمی و مؤثر زمینه مواجهه اثربخش و مقتدرانه پلیس را در عرصه نزاع‌های اراذل و اوباش در شهر اصفهان فراهم کند و از سوی دیگر، با ارائه راهکارهای اثربخش و کارآمد برای کاهش نزاع‌ها، به ارتقای امنیت روانی، اقتصادی و اجتماعی شهروندان کمک کند.

تحقیق حاضر با هدف بررسی رهیافت‌های مدیریت انتظامی و تأثیر هر یک از آن‌ها در پیشگیری (اجتماعی، وضعی و انتظامی) از نزاع دسته‌جمعی توسط اراذل و اوباش سطح سه به سامان رسیده است؛ به این معنی که قلمرو موضوعی پژوهش، فارغ از رهیافت‌های مدیریت انتظامی در نزاع دسته‌جمعی توسط «افراد عادی» بوده و پژوهشگران تنها به آن بخش از رهیافت‌های مدیریت انتظامی می‌پردازند که مربوط به ارتکاب نزاع دسته‌جمعی توسط «اراذل و اوباش سطح سه» است. سؤال اصلی پژوهش این است که رهیافت‌های مدیریتی فرماندهی انتظامی و تأثیر آن‌ها در پیشگیری از نزاع‌های دسته‌جمعی اراذل و اوباش سطح سه در شهر اصفهان کدام است؟

پیشینه و مبانی نظری

فراهانی و همکاران (۱۴۰۱)، در تحقیقی با عنوان «بررسی عوامل مؤثر بر گرایش به گروه‌های اراذل و اوباش در شهر اراک» ضمن بررسی پیامدهای اجتماعی شرارت توسط اراذل و اوباش در جامعه، عوامل مؤثر بر گرایش به اراذل و اوباش را بررسی و تبیین کرده‌اند.

امین صارمی و دیانی (۱۳۹۹)، در تحقیقی با عنوان «شناسایی فرایندهای مدیریتی اجرای طرح امنیت محله‌محور» بیان نمودند پلیس جامعه‌محور به دنبال ارتقای روابط بین پلیس و محله در ریشه‌کنی جرم و ناامنی از طریق طرح‌های انتظامی محله‌ای است. بر این اساس، فراهم کردن منابع و امکانات، بیشترین سهم را در فرایندهای مدیریتی اجرای طرح انتظامی امنیت محله‌محور به خود اختصاص می‌دهد.

نجفی و عبدالرحمانی (۱۳۹۸)، در پژوهش خود «علل گرایش دانش‌آموزان دبیرستانی به گروه اراذل و اوباش» را مورد بررسی قرار داده‌اند. نتایج این پژوهش نشان می‌دهد به ترتیب نوع تربیت و جامعه‌پذیری خانواده‌ها (با ضریب ۰/۰۶۳)، وضعیت معیشتی (با ضریب ۰/۰۴۷)، محیط مدرسه (با ضریب ۰/۰۵۲)، دوستان و همسالان (با ضریب ۰/۰۵۷) و در آخر رسانه‌های جمعی (با ضریب ۰/۰۴۰) بیشترین تأثیر را در گرایش دانش‌آموزان دبیرستانی شهرستان ایلام به سوی گروه‌های اراذل و اوباش دارد.

امین صارمی و همکاران (۱۳۹۷)، در مقاله‌ای با عنوان «بررسی ویژگی‌های شخصیتی اراذل و اوباش و رابطه آن با گرایش به خشونت در منطقه ۱۶ تهران» دریافتند که سابقه‌دار بودن، سن و وضعیت تأهل در نوع جرائم ارتكابی اراذل و اوباش به علت سطح معناداری کمتر از ۰/۰۰۵ تأثیرگذار است؛ لذا می‌توان گفت بین ویژگی‌های فردی اراذل و اوباش و نوع جرائم ارتكابی رابطه معناداری وجود دارد. ویژگی‌های شخصیتی اراذل و اوباش با گرایش به خشونت دارای رابطه بوده و افرادی با تیپ شخصیتی آرام و خونسرد و تیپ شخصیتی پرخاشگر دارای بیشترین گرایش به خشونت در بین اراذل و اوباش هستند.

درویشی و همکاران (۱۳۹۷)، در پژوهشی با عنوان «تأثیر اقدامات مدیریت انتظامی در پیشگیری وضعی از جرم» به این نتیجه دست یافتند که این‌گونه اقدامات شامل اقدامات «مشارکتی و تعاملی»، «آموزشی و ترغیبی»، اقدامات نوین پلیسی، اقدامات نمایشی پلیسی، اقدامات بین‌نهادی و اقدامات صرفاً پلیسی است.

مورتسن^۱ (۲۰۱۷)، در پایان‌نامه‌ی ارشد خود به بررسی میدانی برخوردهای پلیس و باندهای تبهکار در طی سال‌های ۲۰۱۳ تا ۲۰۱۷ در کشور السالوادور می‌پردازد. این بررسی مبنای آمار فزاینده‌ی درگیری بین پلیس و باندهای تبهکار است که با توجه به دسترسی روزافزون این باندها به تجهیزات نظامی و نرم‌افزاری، این خشونت رو به افزایش است و نیروهای امنیتی باید به‌دنبال راهکارهای کاهش این خشونت‌ها باشند.

امانوئل و ندیموا^۲ (۲۰۱۳)، در تحقیقی با عنوان «مکانیسم‌های سنتی حل نزاع در منطقه‌ی گروناوا در شمال تانزانیا» به این نتیجه دست یافت که کمبود زمین برای چراگاه و کشت، کمبود آب و دام و روابط خانوادگی از عوامل اصلی نزاع در جامعه‌ی گروناوا است. اکثر پاسخگویان نقش مهمی برای سازوکارهای سنتی در حل و فصل اختلافات قائل هستند؛ ۵۵ درصد سازوکارهای مدرن را در حل و فصل اختلافات ترجیح می‌دهند. در جمع‌بندی پیشینه باید گفت، موضوع پژوهش حاضر با محور نقش پلیس در پیشگیری از نزاع‌های اراذل‌و‌اباش سطح سه دارای بداعت و نوآوری است. بر این اساس، نوآوری پژوهش حاضر از یک جهت، نگاه مدیریتی کلان و بلندمدت در جهت یافتن راهبردهای مؤثر و کارآمد و از سوی دیگر، محور قراردادن کلان‌شهر اصفهان به‌عنوان شهری با پیشینه‌ی تاریخی خاص، مهاجرپذیر و توریستی است.

مدیریت انتظامی بر پایه‌ی اقدام‌های پلیسی برای حمایت از شهروندان آسیب‌پذیر، افزایش آگاهی‌های عمومی، نظارت بر اماکن عمومی و افزایش هزینه‌های ارتکاب جرم پایه‌گذاری شده است (موسوی و همکاران، ۱۴۰۲، ۲). عمدتاً مبتنی بر تدابیر و اقدامات کنشی - پیش‌جنایی در جهت کشف و تعقیب مجرمین است و در اصطلاح، عبارت است از انجام سلسله‌فعالیت‌هایی برای نیل به اهداف سازمان پلیس با استفاده‌ی بهینه از منابع موجود؛ از طریق انجام چهار وظیفه‌ی مهم مدیریتی یعنی «برنامه‌ریزی»، «سازمان‌دهی»، «هدایت»، «رهبری و نظارت و کنترل» (مصطفی‌نژاد، ۱۳۹۳، ۱۲). بنابراین می‌توان مدیریت انتظامی را این‌گونه تعریف کرد: «مجموعه تدابیر و اقدامات کنشی و

1. Mortensen

2. Maria Emanuel & Tumpe Ndimbwa

است از مجموعه وسایل و ابزارهایی که دولت برای مهار بهتر بزهکاری مورد استفاده قرار می‌دهد. از طریق حذف یا محدود کردن عوامل جرم‌زا و یا اعمال مدیریت نسبت به عوامل محیط فیزیکی و محیط اجتماعی که فرصت ارتکاب جرم را ایجاد می‌کند. بر این اساس، پیشگیری عبارت است از شیوه‌هایی غیر قهرآمیز که دولت برای مهار بزهکاری، از طریق مدیریت عوامل محیط فیزیکی و اجتماعی که فرصت‌های مناسب ارتکاب جرم را فراهم می‌کند، به کار می‌گیرد (نجفی ابرندآبادی، ۱۳۹۹، ۱۱۲). در این رویکرد، فقط تدابیر قبل از ارتکاب جرم مورد توجه است. بر این اساس، در این حوزه، ارباب، سزادهی، بازاجتماعی کردن و یا ترمیم، غایت و محتوای مداخله، اهمیت زیادی ندارد و فاقد خصیصه کیفی هستند (نجفی و عبدالرحمانی، ۱۳۹۶، ۱۵). انواع پیشگیری غیرکیفری که در این نوشتار مدنظر نگارندگان است به شرح زیر می‌باشد:

پیشگیری وضعی به‌عنوان یکی از روش‌های پیشگیری، به مجموعه‌ها و تدابیری اطلاق می‌شود که کاهش و حذف موقعیت‌ها و فرصت‌های ارتکاب جرم را سرلوحه اقدامات خود قرار می‌دهد. پیشگیری وضعی یعنی تغییر اوضاع و احوال و شرایط خاص به‌منظور دشوار کردن یا جاذبه‌زدایی ارتکاب جرم. این نوع از پیشگیری از لحاظ مبانی و شیوه‌ها کاملاً با دیگر گونه‌های پیشگیری متفاوت است (محمودلی و همکاران، ۱۴۰۲، ۹). منظور از پیشگیری وضعی، تدابیر و اقداماتی است که منجر به کاهش یا حذف فرصت‌های ارتکاب جرم می‌شود. در پژوهش حاضر تحکیم بنیان خانواده، تقویت امکانات رفاهی، تضعیف قوم‌گرایی، فعالیت‌های فرهنگی، توزیع عادلانه امکانات، اقدامات دولت و محاکم قضایی در نظر گرفته شده است.

پیشگیری اجتماعی شامل اقداماتی است که بر کلیه محیط‌های پیرامون فرد که در فرایند جامعه‌پذیری و اجتماع‌پذیری نقش داشته و دارای کارکرد اجتماعی هستند، تأثیر می‌گذارد. در پیشگیری اجتماعی به‌دنبال هماهنگ‌سازی اعضای جامعه با قواعد اجتماعی هستیم. در این نوع پیشگیری محور اقدامات، فرد است (تفرشی و همکاران، ۱۴۰۲، ۱۱). در این رویکرد، فعالیت‌های پیشگیری از وقوع جرم و تغییر فعالیت و

نگرش مردم به مسئله جرم مفید و مهم است (هینو^۱، ۲۰۱۸)؛ به این معنی که تعاملات جامعه با پلیس در پیشگیری و کنترل جرم، منجر به افزایش احساس امنیت اجتماعی می‌شود (آریسو^۲ کوو و همکاران، ۲۰۲۰). وقتی از پیشگیری اجتماعی بحث می‌شود منظور اقداماتی است که به جامعه‌پذیری افراد منجر می‌شود. در این نوع پیشگیری، هماهنگ‌شدن فرد با قواعد جامعه عامل پیشگیری محسوب می‌شود؛ عواملی همچون دسترسی به امکانات آموزشی، ارتقاء سطح فرهنگ و تشدید اقدامات پیشگیرانه پلیس. پیشگیری انتظامی عبارت است از مهار و کنترل جرم از طریق اقدامات پلیسی نظیر افزایش گشت‌های انتظامی و حضور ملموس و مؤثر پلیس در سطح شهر در جهت جلوگیری از اعمال مجرمانه و کاهش تکرار جرم. وجود نقاط ضعف و تزلزل در هر جامعه‌ای، احساس امنیت خاطر را از سوی مردم خدشه‌دار می‌سازد (مجبی و همکاران، ۱۴۰۰، ۸). از آنجا که گروهی از افراد ناسالم جامعه، رفتاری خلاف روال عادی و در تعارض با ارزش‌های اجتماعی دارند و به فراخور اندیشه و نیات خود، شرایط ضعف، تزلزل و بی‌ثباتی در بخش‌هایی از جامعه را فراهم می‌آورند، به همین دلیل به‌منظور جلوگیری از ناامنی و همچنین افزایش ضریب امنیت اجتماعی، دولت‌ها و نهادهای مسئول درصدد کنترل و کاهش جرائم از طریق اجرای برنامه‌های پیشگیری از جرائم برآمدند (محمودلی و همکاران، ۱۴۰۲، ۱۲). منظور از پیشگیری انتظامی، تدابیر و اقدامات نیروی انتظامی با هدف حمایت از شهروندان آسیب‌پذیر در برابر وقوع جرم است (درویشی و همکاران، ۱۴۰۰: ۲۸) که در پژوهش حاضر عبارت‌اند از جمع‌آوری سوابق کیفری افراد شرور حوزه استحفاظی، کنترل اماکن، کنترل محل تردد افراد باسابقه، شناسایی محل فعالیت و تجمع افراد شرور، نظارت و کنترل مستمر گشت‌ها، تقویت عوامل گشت در محل‌های آلوده و برنامه‌ریزی برای گشت‌های فوق‌العاده در محل‌های فعالیت اراذل‌واوباش.

اراذل‌واوباش سطح سه: از نظر لغوی «اراذل» جمع «ارذل» و به معنای پست‌تر و فرومایه‌تر و زبون‌تر است. در لغت‌نامهٔ دهخدا/ اوباش به معنی ناپه‌م و بی‌سروپا و جلف و سرخود و متعصب معنا است. اوباش از ریشهٔ (بی‌ش) و به معنای جماعت درهم‌آمیخته است (دهخدا، ۱۳۷۷، ۱۶۲۷). در اصطلاح به افراد پست، فرومایه، بی‌سر و پا، ولگرد و عاصی و بی‌تربیت، اراذل‌واوباش گفته می‌شود. در این تحقیق، منظور از اراذل‌واوباش سطح سه، کسانی هستند که سابقهٔ بیش از دو مرتبه ارتکاب جرم را دارند (نجفی و عبدالرحمانی، ۱۳۹۹، ۱۸). بر این اساس، اگر یک نفر به جرم شرارت برای بار اول دستگیر شود و دلیل دستگیری بار دوم نیز همین جرم باشد در سطح‌بندی سوم اراذل‌واوباش قرار می‌گیرد. البته سطح‌بندی افراد در زمره اراذل‌واوباش، دائمی نیست و در صورتی که افراد یادشده، برای مدتی مرتکب جرم نشوند، سطح آنان کاهش یافته و یا به کلی از سطح‌بندی خارج می‌شوند (گل‌محمدی خامنه، ۱۳۹۷، ۴۳). وجود اراذل‌واوباش در جامعه یکی از عواملی است که نظم و آرامش جامعه را بر هم می‌زند و تأثیر عمیقی در ایجاد ناامنی دارد و ارتباط تنگاتنگی با سایر جرائم دارد (فراهانی و همکاران، ۱۴۰۱، ۵). از بُعد شخصیت‌شناسی گروه هدف پژوهش، یعنی اراذل‌واوباش سطح سه، وجود بسترهای روانی جرم‌خیز در این گروه و همچنین همراه داشتن انواع سلاح‌های سرد در نزاع‌های گروهی، می‌تواند منجر به ضرب و جرح شدیدتر طرفین نزاع و حتی رهگذران شود (سوری و همکاران، ۱۴۰۱، ۳۵). از سوی دیگر، سبک و سیاق رفتاری خاص اراذل‌واوباش در جوسازی، رجزخوانی و حتی آسیب رساندن به اموال و اشیاء پیرامون، برای افزایش رعب و وحشت طرف مقابل، ضرورت دخال‌ت به‌موقع و صحیح و اثربخش پلیس را در راستای کاهش پیامدهای سوء این نزاع‌های خیابانی بر سایر افراد جامعه دوچندان می‌نماید. (درویشی و همکاران، ۱۳۹۷، ۱۱). بر این اساس، «مدیریت انتظامی» اثربخش و صحیح نزاع‌های دسته‌جمعی اراذل‌واوباش به‌عنوان معضلی اجتماعی و فرهنگی، یکی از عوامل ارتقای امنیت اجتماعی و امنیت روانی در جامعه است. اهمیت این موضوع به‌ویژه در کلان‌شهرهای توریستی از اهمیت بیشتری برخوردار

است. در سوی مقابل، برخوردهای نابجا و غیرکارشناسی بدون تحلیل و بررسی دقیق و کارشناسانه نیز پیامدهای سوء دیگری از جمله تخریب وجهه پلیس را به همراه دارد.

نزاع دسته‌جمعی شکلی از بروز کنش اجتماعی است که در آن، عاملان انسانی درگیر در نزاع، از انسجام گروهی بالایی برخوردار هستند و این ویژگی، مطالعه و بررسی عوامل و زمینه‌های شکل‌گیری و بروز پدیده نزاع جمعی را پیچیده‌تر کرده است (کیانی و فاضلی، ۱۴۰۰، ۲). این پدیده ذیل جرائم خشن دسته‌بندی می‌شود. جرائم خشن، جرائمی هستند که در تعریف آن‌ها بایستی به معیارهایی از جمله نوع و میزان آسیب، ارتکاب آنی و بدون برنامه‌ریزی جرم یا ارتکاب جرم با سوءنیت قبلی، میزان خشونت‌بار بودن جرم ارتكابی، مکان و زمان ارتکاب جرم، دسته‌جمعی بودن یا فردی-بودن جرم و میزان و شدت مجازات‌های قانونی فرد توجه شود (خادمی، ۱۴۰۰، ۳۴).

نزاع دسته‌جمعی در اصطلاح عبارت از مداخله حداقل سه نفر در دعوا و درگیری و برخوردهای جمعی ستیزه‌جویانه و پرخاشگرانه است. نزاع دسته‌جمعی را می‌توان از نظر دسته‌بندی نوعی کج‌روی و انحراف دانست که محدود به سن خاصی نشده یا محدود به جوامع روستایی و شهری نیز نیست (رحمانی و همکاران، ۱۳۹۵، ۳۳). البته بسیاری از نزاع‌های گروهی، محصول گسترش نزاع فردی میان دو نفرند که با حضور و شرکت همکاران تبدیل به منازعه گروهی می‌شود. در نزاع فردی در هر طرف نزاع یک نفر قرار دارد؛ به عبارت دیگر، درگیری یک نفر با نفر دوم دیگر به منازعه می‌انجامد، لیکن در نزاع گروهی یک گروه با گروه یا فرد دیگر درگیر می‌شوند (حمید و همکاران، ۱۳۹۹، ۱۳۹).

بررسی علل و عوامل مؤثر بر وقوع این پدیده، از حوصله نوشتار حاضر خارج است و به همین اندازه بسنده می‌شود که عوامل متعددی در بروز نزاع دسته‌جمعی تأثیرگذار هستند؛ از جمله «فقر عاطفی»، «شخصیت ستیزه‌جو»، «حسادت»، «خودنمایی» و.... لیکن مهم‌ترین عامل نزاع دسته‌جمعی، «قشربندی» است که در بحث نزاع دسته‌جمعی ارادل‌واو‌باش نیز مصداق‌های زیادی داشته و به‌ویژه در جوامع سنتی، بیشتر برخاسته از شرایط محیطی، ساختار سنتی، عصبیت و رقابت بر سر منابع کمیاب است. به

بیان بهتر، از دریچه شخصیت‌شناسی طرفین نزاع، یکی از آسیب‌زاترین نوع نزاع، نزاعاتی است که طرفین نزاع، اراذل و اوباش هستند (کریمی منجرمویی، ۱۳۹۷، ۹).

محدوده مورد مطالعه: شهر اصفهان در ۴۳۵ کیلومتری تهران و در جنوب این شهر قرار دارد. اصفهان دارای طول جغرافیایی ۵۱ درجه و ۳۹ دقیقه و ۴۰ ثانیه شرقی و عرض جغرافیایی ۳۲ درجه و ۳۸ دقیقه و ۳۰ ثانیه شمالی است. این شهر از سطح عمومی دریاها حدود ۱۵۷۰ متر ارتفاع دارد و در قسمت شمالی و شرقی به کویر محدود می‌گردد و در قسمت غربی و جنوبی نیز به سلسله کوه‌های زاگرس منتهی می‌شود. شهرستان اصفهان دارای یک نقطه شهری به نام شهر اصفهان است که بافت مرکزی آن فرسوده و قدیمی می‌باشد و در پانزده سال اخیر به صورت شهر مدرن در حال تغییر است. شهرک‌های جدید الاحداث تا حدی باعث افزایش و تغییر بافت جمعیتی شده است. این شهر دارای پانزده منطقه شهرداری است. جمعیت این شهرستان طبق سرشماری سال ۱۳۹۵ تعداد ۲۱۵۸۳۶۹ نفر بوده که تعداد ۱۵۷۶۴۳۹ نفر را جمعیت شهری و ۵۸۱۹۳۰ نفر را جمعیت روستایی تشکیل می‌دهد. تعداد جمعیت مردان ۱۰۸۹۲۲۴ نفر و تعداد جمعیت زنان ۱۰۶۹۱۴۵ نفر به نسبت تقریباً ۵۰/۵۰ می‌باشد. نرخ رشد جمعیت شهرستان طی ده سال اخیر - حدفاصل دو سرشماری عمومی - ۸/۴ درصد رشد منفی داشته است؛ که ناشی از مهاجرت اهالی به دلایل مختلف می‌باشد. از کل جمعیت شهرستان ۶۷/۲ درصد در نقاط شهری و ۳۳/۸ درصد در نقاط روستایی زندگی می‌کنند. از کل جمعیت شاغل شهرستان اصفهان ۵۵/۱۹ درصد در بخش صنعت و معدن، ۱۶/۶ درصد در بخش کشاورزی، ۳۱/۲۱ درصد در بخش خدمات فعالیت دارند. تعداد کارکنان دولت در شهرستان اصفهان ۱۳۰۰۰ نفر می‌باشند. از جمعیت این شهرستان حدوداً ۰/۳۹ در گروه سنی کمتر از ۱۵ سال، ۰/۵۵ درصد در گروه سنی ۱۵ تا ۲۴ سال و ۰/۶ درصد در گروه سنی ۶۵ ساله و بیشتر قرار دارد. ضمناً حدوداً ۰/۲۰ درصد جمعیت این شهرستان را جوانان یعنی افراد ۲۴ تا ۱۵ ساله تشکیل می‌دهند. استان اصفهان، استانی است با ظرفیت‌های مناسب در بخش گردشگری، کشاورزی، صنعت و معدن که در شاهراه ورودی

کشور قرار دارد و توانایی‌های بالقوه‌ای برای ایجاد سرمایه‌گذاری و دسترسی به بازارهای غرب، جنوب، شمال، شرق کشور داراست.

روش

در پژوهش حاضر منظور از مدیریت نیروی انتظامی، فرماندهی انتظامی شهر اصفهان شامل رؤسای کلانتری‌ها، جانشینان رؤسای کلانتری، ریس آگاهی، جانشین آگاهی، رئیس اطلاعات و فرمانده پاسگاه‌های اصفهان است. در این پژوهش منظور از نزاع، نزاع دسته‌جمعی ارادل‌واوباش سطح سه است که دارای سوابق متعدد در کلانتری‌های شهر اصفهان می‌باشند و پرونده آن‌ها در کلانتری توسط دایره اطلاعات رسیدگی می‌شود. بر این اساس، نزاع‌های دسته‌جمعی که در کنار اتفاقات ساده مانند تصادف دو خودرو، اختلاف حساب دو نفر و حتی اختلاف نظر رخ می‌دهد در دسته نزاع‌های موردبررسی در پژوهش حاضر نخواهد بود؛ زیرا این نوع نزاع‌ها توسط مجرمین آنی صورت می‌گیرد نه ارادل‌واوباش. جامعه تحقیق شامل رؤسای کلانتری‌ها، آگاهی و اطلاعات شهرستان اصفهان بود و بر اساس جدول مورگان حجم نمونه ۴۴ نفر تعیین شد. در این تحقیق، برای نمونه‌گیری از کارکنان، از شیوه نمونه‌گیری طبقه‌ای استفاده شد. در نمونه‌گیری طبقه‌ای در صورتی که اعضای جامعه همگن نباشد و از طبقات مختلفی تشکیل شده باشند، نمونه متناسب با تعداد افراد طبقات انتخاب می‌شود؛ به عبارت دیگر، هر یک از طبقات موجود در نمونه حضور دارند. در این روش کارکنان به تفکیک طبقات (رسته خدمتی) مشخص می‌شوند و نمونه‌های مستقل از هر طبقه که در امر پیشگیری فعالیت دارند، انتخاب می‌شوند و ملاک پژوهشگر برای انتخاب این افراد پیشنهاد مدیریتی آن‌ها در مواجهه و مدیریت نزاع‌های ارادل‌واوباش بود.

پژوهش حاضر از نوع توصیفی - استنباطی است. اطلاعات در مرحله اول، به روش مطالعات کتابخانه‌ای با بهره‌گیری از مطالعه منابع فارسی و لاتین، متون و مجلات، مقالات مرتبط با موضوع پژوهش و از طریق فیش‌برداری گردآوری شد. در بخش میدانی تحقیق از پرسش‌نامه محقق ساخته (با ۲۴ سؤال) با پاسخ‌های پنج‌درجه‌ای بر اساس طیف لیکرت برای گردآوری اطلاعات استفاده شد.

برای تعیین پایایی پرسش‌نامه، از روش محاسبه ضریب آلفای کرونباخ استفاده گردید. این روش نشان می‌دهد که سؤالات آزمون تا چه اندازه خصیصه واحدی را اندازه‌گیری می‌کنند. ضریب آلفا برای آزمون‌هایی مناسب است که پاسخ‌ها نگرش افراد را روی یک پیوستار از مخالفت کامل تا موافقت کامل نشان می‌دهند در این نوع ابزار، پاسخ هر سؤال می‌تواند مقادیر عددی مختلف را اختیار کند. داده‌های به‌دست آمده با استفاده از آزمون آلفای کرونباخ در خصوص گویه‌های موردنظر محاسبه شد که به‌قرار زیر است: برای بررسی سؤال اول، گویه‌های ۱ تا ۸ تدوین شد و ضریب آلفای محاسبه‌شده برای آن‌ها ۰/۷۷۲ بالاتر از ۰/۷ است پس پایایی سؤالات ۱ تا ۸ تأیید می‌شود. همچنین برای بررسی سؤال دوم، گویه‌های ۹ تا ۱۶ تدوین شد که توصیف گویه‌ها و ضریب آلفای محاسبه‌شده برای آن‌ها ۰/۶۴۷ است. برای بررسی سؤال سوم نیز گویه‌های ۱۷ تا ۲۴ تدوین شده که توصیف گویه‌ها و ضریب آلفای محاسبه‌شده برای آن‌ها ۰/۷۰۲ است. نتایج حاصل از آزمون آلفای کرونباخ در جدول شماره (۱) ارائه شده است.

جدول ۱. آزمون آلفای کرونباخ از دیدگاه پاسخگویان

ردیف	گویه	مقدار آلفای کرونباخ
۱	پیشگیری وضعی	۰/۷۷۲
۲	پیشگیری اجتماعی	۰/۶۴۷
۳	پیشگیری انتظامی	۰/۷۰۲

نتایج به‌دست آمده نشان می‌دهد که پرسش‌های طرح‌شده از اعتبار کافی برای مدیریت انتظامی در پیشگیری از نزاع دسته‌جمعی اراذل و اوباش سطح سه برخوردار است.

یافته‌ها

برای تحلیل داده‌ها ابتدا با استفاده از آزمون کولموگروف - اسمیرنوف وضعیت نرمال بودن یا نرمال نبودن داده‌ها مشخص شد، و با توجه به اینکه داده‌ها نرمال نبوده با استفاده از آزمون نسبت سؤالات پژوهش مورد بررسی و تجزیه و تحلیل قرار گرفت، سپس با استفاده از آزمون فریدمن اولویت هر یک از سؤالات شناسایی و ارزیابی شد. داده‌های

حاصل از ابزار پژوهش به وسیله نرم افزار SPSS تحلیل شد و بر این اساس، برای بررسی سؤالات پژوهش و اثربخشی مدیریت انتظامی در پیشگیری از نزاع دسته جمعی اراذل و اوباش سطح سه از آزمون خی دو استفاده شد. در این قسمت با توجه به توزیع داده ها، از آزمون های ناپارامتریک استفاده گردید و سپس با توجه به نتایج آزمون، نرمال نبودن فرضیه های تحقیق بررسی شد. برای بررسی نرمال بودن یا نبودن توزیع داده ها از آزمون کولموگروف - اسمیرنوف استفاده گردید و سؤالات مربوط به آزمون عبارت اند از:

جدول ۲. خروجی آزمون

سؤال اصلی	سؤال ۳	سؤال ۲	سؤال ۱
۰/۰۰۰	۰/۰۱۴	۰/۰۰۲	۰/۰۰۰
نرمال نیست	نرمال نیست	نرمال نیست	نرمال نیست

در هر مورد که سطح معناداری بزرگ تر از ۰/۰۵ باشد نتیجه می گیریم فرضیه H_0 تأیید می شود؛ به عبارت دیگر، توزیع نرمال است؛ لذا برای بررسی فرضیه از آزمون t استفاده می شود و چنانچه sig کوچک تر از ۰/۰۵ باشد توزیع نرمال نیست و از آزمون نسبت برای بررسی فرضیه استفاده شد.

$$\left\{ \begin{array}{l} \text{توزیع نرمال است } sig > 0/05 \\ \text{توزیع نرمال نیست } sig < 0/05 \end{array} \right.$$

سؤال اول: رهیافت مدیریت انتظامی تا چه میزان در پیشگیری وضعی از نزاع دسته جمعی

اراذل و اوباش سطح سه مؤثر است؟

جدول ۳. توزیع سؤال اول

نسبت فرضیه						سؤال فرعی اول
نسبت آزمون	نسبت مشاهده شده	فراوانی	گروه ها	گروه بندی بر اساس نوع پاسخ		
۰/۰۰۰	۰/۵۰	۲	کوچک تر یا مساوی با ۳	گروه اول		
-	-	۴۲	بزرگ تر از ۳	گروه دوم		
-	-	۴۴	-	جمع		

نتیجه: نشان می‌دهد چون در بررسی فرضیه، سطح معناداری (۰/۰۰۰) کوچک‌تر از ۰/۰۵ است و گروه ۲ بیشتر از گروه ۱ است، فرضیه H0 (تعداد کمتر) رد و فرضیه H1 (تعداد گزینه‌های خیلی زیاد و زیاد بیشتر از جمع سه گزینه دیگر است) پژوهش تأیید می‌شود؛ به عبارت دیگر، ادعای محقق مبنی بر رهیافت مدیریت انتظامی در پیشگیری وضعی از نزاع دسته‌جمعی اراذل و اوباش سطح سه شهر اصفهان در وضعیت مطلوبی قرار دارد و با احتمال ۰/۹۵ درصد سؤال یکم تأیید می‌شود.

تفسیر آزمون: با عنایت به اینکه توزیع داده‌ها نرمال نیست، به شرح جدول (۳) از آزمون نسبت استفاده شد.

جدول ۴. امتیاز داده‌شده پاسخگویان در خصوص سؤال یکم

رتبه	گویه	ردیف
۴/۴۰	نصب دوربین، رصد و پایش در محیط تا چه میزان در پیشگیری وضعی از نزاع‌های دسته‌جمعی اراذل و اوباش سطح سه مؤثر است؟	۱
۴/۳۴	کنترل هوشمند محل‌های تجمع جمعیت مانند ایستگاه‌های مترو و اتوبوس تا چه میزان در پیشگیری وضعی از نزاع‌های دسته‌جمعی اراذل و اوباش سطح سه مؤثر است؟	۲
۳/۹۵	تعطیلی برخی قهوه‌خانه‌ها و مراکز تجمع افراد لایابالی از محل‌های پرجمعیت تا چه میزان در پیشگیری وضعی از نزاع‌های دسته‌جمعی اراذل و اوباش سطح سه مؤثر است؟	۳
۳/۹۳	منع و جمع‌آوری آلات و ادوات وقوع نزاع در بازار و معابر تا چه میزان در پیشگیری وضعی از نزاع‌های دسته‌جمعی اراذل و اوباش سطح سه مؤثر است؟	۴
۴/۴۳	جمع‌آوری سلاح سرد و گرم در محله‌های جرم‌خیز تا چه میزان در پیشگیری وضعی از نزاع‌های دسته‌جمعی اراذل و اوباش سطح سه مؤثر است؟	۵
۴/۳۴	تأسیس ایستگاه‌های پلیس در محلات جرم‌خیز و پرجمعیت تا چه میزان در پیشگیری وضعی از نزاع‌های دسته‌جمعی اراذل و اوباش سطح سه مؤثر است؟	۶
۴/۵۶	کاهش و حذف موقعیت‌ها و فرصت‌های ارتکاب جرم تا چه میزان در پیشگیری وضعی از نزاع‌های دسته‌جمعی اراذل و اوباش سطح سه مؤثر است؟	۷
۴/۶۱	اقدام پیشگیرانه معطوف به اوضاع و احوالی که جراثم ممکن است در آن وضع به وقوع بپیوندد تا چه میزان در پیشگیری وضعی از نزاع‌های دسته‌جمعی اراذل و اوباش سطح سه مؤثر است؟	۸

به منظور بررسی دیدگاه پاسخگویان در خصوص گویه‌های مربوط به پیشگیری وضعی، از ۸ گویه (۱-۸) استفاده شده است و بر اساس دیدگاه پاسخگویان، «اقدام پیشگیرانه معطوف به اوضاع و احوالی که جرائم ممکن است در آن وضع به وقوع بپیوندد» با میانگین رتبه‌ای ۴/۶۱ در رتبه اول؛ «کاهش و حذف موقعیت‌ها و فرصت‌های ارتکاب جرم» با میانگین رتبه ۴/۵۶ در رتبه دوم؛ «جمع آوری سلاح سرد و گرم در محله‌های جرم‌خیز» با میانگین رتبه‌ای ۴/۴۳ در رتبه سوم؛ «نصب دوربین، رصد و پایش در محیط» با میانگین رتبه‌ای ۴/۴۰ در رتبه چهارم؛ «کنترل هوشمند محل‌های تجمع جمعیت مانند ایستگاه‌های مترو و اتوبوس» با میانگین رتبه‌ای ۴/۳۴ در رتبه پنجم؛ «تأسیس ایستگاه‌های پلیس در محلات جرم‌خیز و پرجمعیت» با میانگین رتبه‌ای ۴/۳۴ در رتبه پنجم؛ «تعطیلی برخی قهوه‌خانه‌ها و مراکز تجمع افراد لاابالی از محل‌های پرجمعیت» با میانگین رتبه‌ای ۳/۹۵ در رتبه ششم؛ و «منع و جمع آوری آلات و ادوات وقوع نزاع در بازار و معابر» با میانگین رتبه‌ای ۳/۹۳ در رتبه هفتم قرار دارد.

سؤال دوم: رهیافت مدیریت انتظامی تا چه میزان در پیشگیری اجتماعی از نزاع دسته‌جمعی اراذل و اوباش سطح سه مؤثر است؟

جدول ۵. توزیع سؤال دوم

نسبت فرضیه						سؤال
سطح معناداری	نسبت آزمون	نسبت مشاهده شده	فراوانی	گروه‌ها	گروه‌بندی بر اساس نوع پاسخ	
۰/۰۰۰	۰/۵۰	۰/۰۵	۱	کوچک‌تر یا مساوی با ۳	گروه اول	فرعی
-	-	۰/۹۵	۴۳	بزرگ‌تر از ۳	گروه دوم	دوم
-	-	٪۱۰۰	۴۴	-	جمع	

نتیجه: نشان می‌دهد چون در بررسی فرضیه، سطح معناداری (۰/۰۰۰) کوچک‌تر از ۰/۰۵ است و گروه ۲ بیشتر از گروه ۱ است، فرضیه H_0 (تعداد کمتر) رد و فرضیه H_1 (تعداد گزینه‌های خیلی زیاد و زیاد بیشتر از جمع سه گزینه دیگر است) پژوهش تأیید می‌شود؛ به عبارت دیگر، ادعای محقق مبنی بر اثربخشی رهیافت مدیریت انتظامی

در پیشگیری اجتماعی از نزاع دسته‌جمعی اراذل و اوباش سطح سه شهر اصفهان در وضعیت مطلوبی قرار دارد و با احتمال ۰/۹۵ درصد سؤال دوم تأیید می‌شود. تفسیر آزمون: با عنایت به اینکه توزیع داده‌ها نرمال نیست، به شرح جدول ذیل از آزمون نسبت استفاده شد.

جدول ۶. جدول امتیاز داده‌شده پاسخگویان در خصوص سول دوم

رتبه	گویه	ردیف
۴/۴۰	کاهش طلاق و تقویت بنیان خانواده در پیشگیری اجتماعی از نزاع‌های دسته‌جمعی اراذل و اوباش سطح سه مؤثر است؟	۱
۴/۳۴	افزایش امکانات رفاهی و زیستی در پیشگیری اجتماعی از نزاع‌های دسته‌جمعی اراذل و اوباش سطح سه مؤثر است؟	۲
۳/۹۵	کاهش قوم‌گرایی در پیشگیری اجتماعی از نزاع‌های دسته‌جمعی اراذل و اوباش سطح سه مؤثر است؟	۳
۳/۹۳	فرهنگ‌سازی در جهت رشد و ارتقاء شخصیت افراد در پیشگیری اجتماعی از نزاع‌های دسته‌جمعی اراذل و اوباش سطح سه مؤثر است؟	۴
۴/۴۳	توزیع عادلانه امکانات اقتصادی - اجتماعی در پیشگیری اجتماعی از نزاع‌های دسته‌جمعی اراذل و اوباش سطح سه مؤثر است؟	۵
۴/۳۴	عملکرد صحیح دولت، حاکمیت و محاکم قضایی در پیشگیری اجتماعی از نزاع‌های دسته‌جمعی اراذل و اوباش سطح سه مؤثر است؟	۶
۴/۵۶	برخورد قاطع قضایی با افراد شرور و بدسابقه در پیشگیری اجتماعی از نزاع‌های دسته‌جمعی اراذل و اوباش سطح سه مؤثر است؟	۷
۴/۶۱	بالا بردن سطح فرهنگ عمومی و اجتماعی شهروندان در پیشگیری اجتماعی از نزاع‌های دسته‌جمعی اراذل و اوباش سطح سه مؤثر است؟	۸

به‌منظور بررسی دیدگاه پاسخگویان در خصوص گویه‌های مربوط به پیشگیری اجتماعی از ۸ گویه (۹-۱۶) استفاده شده است. بر اساس دیدگاه پاسخگویان، «بالا بردن سطح فرهنگ عمومی و اجتماعی شهروندان» با میانگین رتبه‌ای ۴/۶۱ در رتبه اول؛ «برخورد قاطع قضایی با افراد شرور و بدسابقه» با میانگین رتبه‌ای ۴/۵۶ در رتبه دوم؛ «توزیع عادلانه امکانات اقتصادی - اجتماعی» با میانگین رتبه‌ای ۴/۴۳ در رتبه سوم؛

«کاهش طلاق و تقویت بنیان خانواده» با میانگین رتبه‌ای $4/40$ در رتبه چهارم؛ «عملکرد دولت، حاکمیت و محاکم قضایی، امکانات رفاهی و زیستی» با میانگین رتبه‌ای $4/34$ در رتبه پنجم؛ «کاهش قوم گرایی» با میانگین رتبه‌ای $3/95$ در رتبه ششم؛ و «بالا بردن سطح فرهنگ عمومی و اجتماعی شهروندان در پیشگیری اجتماعی» با میانگین رتبه‌ای $3/93$ در رتبه هفتم قرار دارد.

سؤال سوم: رهیافت مدیریت انتظامی تا چه میزان در پیشگیری انتظامی از نزاع دسته جمعی اراذل و اوباش سطح ۳ مؤثر است؟

جدول ۷. توزیع سؤال سوم

نسبت فرضیه						سؤال فرعی سوم
نسبت آزمون	نسبت مشاهده شده	فراوانی	گروه‌ها	گروه‌بندی بر اساس نوع پاسخ		
سطح معناداری						
۰/۰۰۰	۰/۵۰	۰/۰۰	۰	بزرگ‌تر یا مساوی با ۳	گروه اول	
-	-	۱/۰۰	۴۴	کوچک‌تر از ۳	گروه دوم	
-	-	٪۱۰۰	۴۴	-	جمع	

نتیجه: از دیدگاه کارکنان نشان می‌دهد چون در بررسی فرضیه، سطح معناداری (۰/۰۰۰) کوچک‌تر از ۰/۰۵ است و گروه ۲ بیشتر از گروه ۱ است، فرضیه H_0 (تعداد کمتر) رد و فرضیه H_1 (تعداد گزینه‌های خیلی زیاد و زیاد بیشتر از جمع سه گزینه دیگر است) پژوهش تأیید می‌شود؛ به عبارت دیگر، ادعای محقق مبنی بر اثربخشی رهیافت مدیریت انتظامی در پیشگیری انتظامی از نزاع دسته جمعی اراذل و اوباش سطح سه شهر اصفهان در وضعیت مطلوبی قرار دارد و با احتمال ۰/۹۵ درصد سؤال سوم تأیید می‌شود.

تفسیر آزمون: با عنایت به اینکه توزیع داده‌ها نرمال نیست، به شرح جدول از آزمون نسبت استفاده شد.

ادامه جدول ۸. رتبه‌بندی پاسخگویان در خصوص سؤال سوم

رتبه	گویه	ردیف
۴/۶۵	شکستن ابهت کاذب اراذل و اوباش در داخل شهر و در محل‌های تردد و محل وقوع اعمال مجرمانه با هماهنگی قضایی تا چه میزان در پیشگیری انتظامی از نزاع دسته‌جمعی اراذل و اوباش سطح سه مؤثر است؟	۹
۴/۵۲	حضور واحدهای گشتی در حداقل زمان ممکن در محل‌های وقوع درگیری و اختلال در نظم تا چه میزان در پیشگیری انتظامی از نزاع دسته‌جمعی اراذل و اوباش سطح سه مؤثر است؟	۱۰
۴/۴۰	تعقیب و دستگیری متهمین به شرارت تا چه میزان در پیشگیری انتظامی از نزاع دسته‌جمعی اراذل و اوباش سطح سه مؤثر است؟	۱۱
۴/۶۱	مماشات و انعطاف‌پذیری در برخورد با افراد شرور تا چه میزان در پیشگیری انتظامی از نزاع دسته‌جمعی اراذل و اوباش سطح سه مؤثر است؟	۱۲
۴/۵۶	جمع‌آوری دلایل، شواهد، مدارک و سایر ادله مؤثر به منظور جلوگیری از فرار متهمین دستگیر شده از چنگال عدالت تا چه میزان در پیشگیری انتظامی از نزاع دسته‌جمعی اراذل و اوباش سطح سه مؤثر است؟	۱۳
۲/۶۵	تشدید اقدامات پیشگیرانه و ارتقاء توان رزمی پلیس جهت شناسایی و برخورد قاطع با مجرمین، تا چه میزان در پیشگیری انتظامی از نزاع دسته‌جمعی اراذل و اوباش سطح سه مؤثر است؟	۱۴
۴/۵۴	جمع‌آوری، سوابق کیفی افراد شرور سطح حوزه استحفاظی تا چه میزان در پیشگیری انتظامی از نزاع دسته‌جمعی اراذل و اوباش سطح سه مؤثر است؟	۱۵

به منظور بررسی دیدگاه پاسخگویان در خصوص گویه‌های مربوط به پیشگیری انتظامی از ۸ گویه (۱۷-۲۴) استفاده شده است. بر اساس دیدگاه پاسخگویان، «گرداندن افراد شرور به منظور شکستن ابهت کاذب آنان در داخل شهر و در محل‌های تردد و محل وقوع اعمال مجرمانه با هماهنگی قضایی» با میانگین رتبه‌ای ۴/۶۵ در رتبه اول؛ «مماشات و انعطاف‌پذیری در برخورد با افراد شرور» با میانگین رتبه‌ای ۴/۶۱ در رتبه دوم؛ «جمع‌آوری دلایل، شواهد، مدارک و سایر ادله مؤثر به منظور جلوگیری از فرار متهمین

دستگیر شده از چنگال عدالت» با میانگین رتبه‌ای ۴/۵۶ در رتبه سوم؛ «جمع آوری، سوابق کیفری افراد شرور سطح حوزه استحضایی» با میانگین رتبه‌ای ۴/۵۴ در رتبه چهارم؛ «حضور واحدهای گشتی در حداقل زمان ممکن در محل های وقوع درگیری و اخلال در نظم» با میانگین رتبه‌ای ۴/۵۲ در رتبه پنجم؛ «حضور واحدهای گشتی در حداقل زمان ممکن در محل های وقوع درگیری و اخلال در نظم» با میانگین رتبه‌ای ۴/۴۵ در رتبه ششم؛ «تعقیب و دستگیری متهمین به شرارت» با میانگین رتبه‌ای ۴/۴۰ در رتبه هفتم؛ و «تشدید اقدامات پیشگیرانه و ارتقاء توان رزمی پلیس جهت شناسایی و برخورد قاطع با مجرمین» با میانگین رتبه‌ای ۲/۶۵ در رتبه هشتم قرار دارد.

نتایج کلی آزمون فرضیات پژوهش

رهیافت مدیریت انتظامی در پیشگیری وضعی از نزاع دسته‌جمعی اراذل و اوباش سطح سه مؤثر بوده است.

رهیافت مدیریت انتظامی در پیشگیری اجتماعی از نزاع دسته‌جمعی اراذل و اوباش سطح سه مؤثر بوده است.

رهیافت مدیریت انتظامی در پیشگیری انتظامی از نزاع دسته‌جمعی اراذل و اوباش سطح سه مؤثر بوده است.

رهیافت مدیریت انتظامی در پیشگیری از نزاع دسته‌جمعی اراذل و اوباش سطح سه مؤثر بوده است.

با بهره‌گیری از آزمون فریدمن اقدام به رتبه‌بندی رهیافت‌های مدیریت انتظامی در پیشگیری از نزاع‌های دسته‌جمعی اراذل و اوباش سطح سه شهر اصفهان کردیم که نتایج در جدول ذیل آمده است.

جدول ۹. رتبه‌بندی اجرای هریک از رهیافت‌های مدیریت انتظامی از دیدگاه پاسخگویان

رتبه	میانگین رتبه‌ای	تعداد پاسخگویان	نام متغیر	ردیف
۲	۱/۷۵	۴۴	پیشگیری وضعی	۱
۳	۱/۶۰	۴۴	پیشگیری اجتماعی	۲
۱	۲/۶۵	۴۴	پیشگیری انتظامی	۳

رتبه‌بندی رهیافت‌ها

«پیشگیری انتظامی» با میانگین رتبه‌ای ۲/۶۵ در رتبه اول؛

«پیشگیری وضعی» با میانگین رتبه‌ای ۱/۷۵ در رتبه دوم؛

«پیشگیری اجتماعی» با میانگین رتبه‌ای ۱/۶۰ در رتبه سوم.

بحث و نتیجه‌گیری

پژوهش حاضر با هدف ارائه رهیافت‌های مدیریت انتظامی در جهت پیشگیری از منازعات اراذل و اوباش سطح سه در شهرستان اصفهان با بهره‌گیری از تجارب مدیران ارشد انتظامی شهرستان اصفهان انجام شد.

با توجه به اینکه اراذل و اوباش سطح سه کم‌خطرترین نوع اراذل و اوباش هستند؛ بنابراین، مانند اراذل و اوباش سطح دو و یک از زمره مرتکبین به عادت جرم فوق‌الذکر محسوب نمی‌شوند و از این رو، علل روان‌شناختی - اجتماعی در وقوع جرم نزاع دسته‌جمعی در این دسته از افراد نقش بیشتری دارد. این امر به‌ویژه از آن رو واجد توجه است که بیشتر اراذل و اوباش سطح سه، دارای سن کمی هستند و عموماً به‌عنوان «نوجوه» اراذل و اوباش سطح دو و یک محسوب می‌شوند؛ به‌عبارت‌دیگر، این سطح از اراذل و اوباش برای ارتقای درجه گروهی خود در بین اراذل و اوباش مرتکب جرم نزاع دسته‌جمعی و به‌واسطه عوامل انگیزشی و روانی مرتکب جرم مزبور در شهر اصفهان شده‌اند.

در یک نگاه کلی ریشه‌های اجتماعی - فرهنگی، اصلی‌ترین علل ارتکاب جرم نزاع دسته‌جمعی در شهر اصفهان از سوی اراذل و اوباش سطح سه بوده است؛ به‌نحوی که عواملی از جمله همبستگی درون‌گروهی، انسجام اجتماعی، منابع اجتماعی، نابرابری اجتماعی، سرمایه اجتماعی درون‌گروهی و برون‌گروهی، بازدارندگی اجتماعی و اعتماد اجتماعی از زمره عواملی هستند که در ارتکاب این جرم نقش دارد. مقامات قضایی و انتظامی اقداماتی در این زمینه انجام داده‌اند ولی با توجه به روند صعود آمار نزاع و درگیری در سطح کلی خصومت‌ها در شهر اصفهان، به نظر می‌رسد این اقدامات به‌صورت ریشه‌ای مؤثر نبوده است و می‌بایستی علل و عوامل به‌صورت بنیادی بررسی شود.

یکی از یافته‌های مهم تحقیق حاضر این بود که ضعف امکانات رفاهی و زیستی در مناطق حاشیه‌ای و محروم شهرستان اصفهان، قوم‌گرایی افراطی در بین مهاجران و طلاق و ضعف بنیان خانواده از وجوه اشتراک ارادل‌واوباش سطح سه اصفهان است. از سوی دیگر، توزیع عادلانه امکانات اقتصادی و اجتماعی در مناطق مختلف شهرستان اصفهان از جمله «عوامل سلبی» و برخورد قاطع قضایی با افراد شرور از جمله «عوامل بازدارنده» در گرایش به گروه‌های ارادل‌واوباش است. نتیجه مهم دیگر تحقیق، این بود که گرداندن افراد شرور در انظار عمومی از یک سو باعث شکسته شدن ابهت ارادل‌واوباش و از سوی دیگر عاملی بازدارنده در گرایش به رفتارهای مشابه است. بر این اساس می‌توان گفت این قسمت از یافته‌های تحقیق حاضر با پژوهش فراهانی و همکاران (۱۴۰۱)، نجفی (۱۳۹۸)، امین صارمی و همکاران (۱۳۹۷)، همسو و هم‌راستا است.

بررسی یافته‌های مرتبط با پرسش اول مبین آن است که مهم‌ترین رهیافت‌های مدیریت انتظامی در پیشگیری اجتماعی از نزاع دسته‌جمعی ارادل‌واوباش سطح سه به ترتیب عبارت‌اند از: نصب دوربین، رصد و پایش در محیط، جمع‌آوری سلاح سرد و گرم در محله‌های جرم‌خیز، کاهش و حذف موقعیت‌ها و فرصت‌های ارتکاب جرم، اقدام پیشگیرانه معطوف به اوضاع و احوال ارتکاب جرائم. همچنین کنترل هوشمند محل‌های تجمع جمعیت، تعطیلی برخی قهوه‌خانه‌ها و مراکز تجمع افراد لابالی، منع و جمع‌آوری آلات و ادوات وقوع نزاع در بازار و معابر، تأسیس ایستگاه‌های پلیس در محلات جرم‌خیز و پرجمعیت، از دیگر عوامل پیشگیری‌کننده از نزاع دسته‌جمعی توسط ارادل‌واوباش است.

بررسی یافته‌های مرتبط با پرسش دوم مبین آن است که مهم‌ترین رهیافت‌های مدیریت انتظامی در پیشگیری اجتماعی از نزاع دسته‌جمعی ارادل‌واوباش سطح سه به ترتیب عبارت‌اند از: بهره‌گیری از شبکه‌های مخبرین در جهت شناسایی کانون‌های ارادل‌واوباش، حضور در اسرع وقت واحدهای گشت در محل‌های نزاع. همچنین افزایش توانمندی رزمی نیروهای پلیس و افزایش سطح سواد و ارتقاء فرهنگ عمومی

شهروندان می‌تواند از جمله عوامل مؤثر در پیشگیری اجتماعی از نزاعات اراذل‌واوباش سطح سه باشد.

یافته‌های مرتبط با پرسش سوم مبین آن است که مهم‌ترین رهیافت‌های مدیریت انتظامی در پیشگیری انتظامی از نزاعات اراذل‌واوباش سطح سه به ترتیب عبارت‌اند از: جمع‌آوری سوابق کیفی افراد شرور در حوزه استحفاظی در راستای رصد و کنترل آن‌ها، شناسایی محل‌های تجمع و جولان افراد شرور و نظارت و کنترل دائمی بر آن. همچنین تقویت حضور فعال عوامل گشتی در محل‌های آلوده از اساسی‌ترین عوامل بازدارنده و پیشگیرانه محسوب می‌شود.

پیشنهادها

در حوزه پیشگیری وضعی

از آنجا که فرهنگ عمومی ابتدا در یک جامعه کوچک یعنی خانواده، شکل می‌گیرد سپس در مدرسه تکمیل می‌گردد، پیشنهاد می‌شود که در مدارس سراسر کشور در کنار دروس نظری، آموزش‌های مرتبط با فرهنگ شهروندی و ارتباط مؤثر و فعال تدریس شود. آموزش‌های مرتبط با تاب‌آوری و قوانین و مقررات اجتماعی از جمله آموزش‌هایی است که پلیس می‌تواند در این حوزه ورود نموده و فعالیت کند. اقدامات حاکمیتی دولت و محاکم قضایی در برابر اراذل‌واوباش تقویت شود. برخوردهای قاطعانه قضات با اراذل‌واوباش و حمایت همه‌جانبه از پلیس برای شکستن ابهت و هیمنه اراذل‌واوباش از جمله اقدامات پیشنهادی است.

در حوزه پیشگیری اجتماعی

در راستای اطلاع‌رسانی در اسرع وقت در جهت جلوگیری از شرارت‌اشار فعالیت‌های تیم‌های خبررسانی و اطلاعات مردمی تقویت شود. در حوزه پیشگیری اجتماعی پیشنهاد می‌شود پلیس نسبت به فعالیت‌های رسانه‌ها و فعالان حوزه فرهنگی که در جهت ارتقای فرهنگ جامعه فعالیت می‌کنند با جدیت بیشتری اقدامات تعاملی انجام دهد.

در حوزه پیشگیری انتظامی

در روند پیشگیری از جرم نزاع دسته‌جمعی توسط ارادل‌واوباش سطح سه در سطح شهر اصفهان، رویکرد پیشگیری انتظامی می‌بایست بیشتر از سایر رویکردها موردنظر قرار بگیرد لذا:

مناطق بحرانی جرم‌خیز و آلوده شناسایی شوند و پلیس با گشت‌زنی مفید و دائم در این مناطق احتمال وقوع جرم را کاهش دهد. همچنین قابل‌دسترس بودن گشت‌های ویژه در ساعات جرم‌خیز بیشتر شود.

پلیس باید فضای جامعه را برای افراد مجرم و خلاف‌کار ناامن کند. در برخی از مناطق به دلیل فقدان یا دوری پاسگاه‌های انتظامی از محل، ارادل‌واوباش فرصت را مناسب دیده و آسایش مردم را مختل می‌سازند؛ بنابراین، با حضور مأموران نیروی انتظامی در خیابان می‌توان از وقوع جرائم جلوگیری کرد.

سپاسگزاری

نویسندگان بر خود لازم می‌دانند از همه کسانی که یاریگر آن‌ها در نگارش مقاله بودند به‌ویژه گروه خبرگی، کمال قدردانی را به عمل آورند.

منابع

امین صارمی، نوذر؛ عطارزاده، سعید؛ شکوری، محمد؛ و نجفی، علیرضا. (۱۳۹۷). بررسی ویژگی‌های شخصیتی ارادل‌واوباش و رابطه آن با گرایش به خشونت. نشریه پژوهش‌های اطلاعاتی و جنایی، ۱۳ (۳)، ۵۱-۸۶.

http://icra.jrl.police.ir/article_20154.html

امین صارمی، نوذر؛ و دینانی، علی. (۱۳۹۹). شناسایی فرایندهای مدیریتی اجرای طرح امنیت محله‌محور در منطقه شهرری. فصلنامه پژوهش‌های مدیریت انتظامی، ۱۵ (۲)، ۲۹۷-۳۱۶.

http://journals.police.ir/article_92564.html

<http://ensafnews.ir>

پایگاه خبری انصاف‌نیوز، ۲۴ دی ۱۴۰۲.

ترکی، حسین؛ و عبدالمالکی، حمیدرضا. (۱۴۰۰). تأثیر مدیریت گشت انتظامی یگان امداد فاتب بر پیشگیری از جرم کیف‌قاپی (مطالعه موردی: قرارگاه شمال). پژوهش‌های دانش

انتظامی، ۲۳ (۱)، ۱۶۹-۲۰۰.

http://pok.jrl.police.ir/article_۹۵۹۵۹.html

تفرشی، فرج‌الله؛ آهی، پرویز؛ برزویی، جواد؛ و فتح‌اللهی، سیامک. (۱۴۰۲). تأثیر وضعیت‌های پیش‌جنایی بر مدیریت رفتار بزهکاران در پیشگیری از جرم (مورد مطالعه: شهرستان قزوین). فصلنامه علمی پژوهش‌های مدیریت انتظامی، ۲ (۲)، ۱۳۱-۱۶۲.

http://pmsq.jrl.police.ir/article_101086.html

جزینی، علیرضا. (۱۳۹۱). مدیریت ستادی پیشگیری انتظامی از جرم. تهران: مرکز تحقیقات کاربردی پلیس پیشگیری.

جهانگیری، جهانگیر؛ و زهری بیدگلی، محسن. (۱۳۹۳). بر ساخت‌های پسران از نزاع‌های بین فردی خود در بستر محلات شیراز. فصلنامه مطالعات جامعه‌شناختی شهری، ۵ (۳)، ۸۳-

۱۰۸. <https://sanad.iau.ir/Journal/urb/Article/1015918>

حمید، کامل؛ موسوی، سید محمود؛ داوران، مریم؛ و ستوده، آزاده. (۱۳۹۹). نقش و جایگاه وراثت و ژنتیک (زیست‌شناسی جنایی) در ارتکاب جرم از منظر جرم‌شناسی نوین و آموزه‌های دینی. قانون یار، ۴ (۱۳)، ۲۸۳-۳۳۲.

<http://www.journal-law.ir/۱۲/۱۳۹۹>

درویشی، صیاد؛ محمدی‌مقدم، یوسف؛ و میرزاخانی، عبدالرحمن. (۱۳۹۷). تأثیر اقدامات مدیریت انتظامی در پیشگیری وضعی از جرم. فصلنامه پژوهش‌های مدیریت انتظامی، ۱۳ (۳)، ۳۳۹-۴۱۸.

http://pmsq.jrl.police.ir/article_۲۰۴۱۶.html

درویشی، صیاد؛ میرزاخانی، عبدالرحمن؛ و داودی، ابراهیم. (۱۴۰۰). الگوی مدیریت انتظامی پیشگیری کیفری از جرم. پژوهش‌نامه نظم و امنیت انتظامی، ۱۴ (۱)، ۱۰۳-۱۳۹.

http://osra.jrl.police.ir/article_۹۵۰۹۶.html

رحمانی، بیژن؛ سعیدی، عباس؛ کارگر، بهمن؛ و اصانلو، علی. (۱۳۹۵). تحلیل عوامل مؤثر بر وقوع نزاع در نواحی روستایی (مورد مطالعه: روستاهای شهرستان خداآبند). پژوهش‌نامه نظم و امنیت اجتماعی، ۹ (۳)، ۱۲۷-۱۵۲.

http://osra.jrl.police.ir/article_9881.html

رحمتی، منصور؛ پاشازاده، اصغر؛ و بزدانی، محمدحسین. (۱۴۰۰). شناسایی عوامل مؤثر در بروز جرم درگیری (مطالعه موردی: شهر اردبیل)، فصلنامه مطالعات برنامه‌ریزی سکونت‌گاه‌های انسانی، ۱۶ (۱)، ۱۷۵-۱۹۰.

https://journals.iau.ir/article_681344.html

زارعی، مصطفی؛ شریفی رهنمو، سعید؛ فتحی، آیت‌اله؛ و دوستدار، رضا. (۱۳۹۹). بررسی عوامل اجتماعی مؤثر بر نزاع و خشونت بین فردی جوانان با تأکید بر امنیت اجتماعی (مورد مطالعه: جوانان ۱۸-۳۰ ساله شهر همدان). پژوهش‌نامه نظم و امنیت اجتماعی، ۱۳ (۳)،

http://osra.jrl.police.ir/article_94455.html ۱۵۲-۱۸۰.

سوری، احمد؛ حبیب‌زاده، اصحاب؛ نجفی علمی، مرتضی؛ رفعتی اصل، سید عزیز؛ و دیانتی، عبدالله. (۱۴۰۱). الگوی تحلیل شخصیت جنایی مجرمان در کشف جرائم خشن. فصلنامه علمی پژوهش‌های مدیریت انتظامی، ۱۷ (۲)، ۱۷۸-۱۴۳.

http://pmsq.jrl.police.ir/article_99025.html

عادل، علیرضا؛ و بیات، ناصر. (۱۳۹۸). طرح پژوهشی مدیریت انتظامی در بحران ناشی از زلزله. معاونت پژوهش دانشگاه علوم انتظامی امین. تهران: ایران.

فراهانی، حسن؛ کمال‌آبادی، محمدتقی؛ و همتی، احمد. (۱۴۰۱). بررسی عوامل مؤثر بر گرایش به گروه‌های اراذل و اوباش در شهر اراک. دانش انتظامی استان مرکزی، ۱۲ (۳)، ۱-۳۰.

http://markazi.jrl.police.ir/article_100173.html

کریمی منجرمویی، سیدعلیرضا. (۱۳۹۷). بررسی عوامل اجتماعی مؤثر بر گرایش به نزاع دسته‌جمعی در شهر لردگان. انتظام اجتماعی، ۱۰ (۳)، ۴۹-۷۰.

http://sopra.jrl.police.ir/article_87672.html

کیانی، مژده؛ و فاضلی، محمد. (۱۴۰۰). بازتولید نزاع جمعی؛ تحلیل محتوای جامعه‌شناختی پرونده‌های نزاع دسته‌جمعی شهرستان اهواز. پژوهش‌نامه نظم و امنیت انتظامی، ۱۴ (۳)،

http://osra.jrl.police.ir/article_96810.html ۱۴۷-۱۷۲. بازیابی از:

گراوند، هوشنگ؛ و دلاور، علی. (۱۴۰۱). فرامطالعه عوامل مؤثر بر نزاع و راهکارهای مقابله با آن طی سال‌های ۸۵ تا ۹۶ در کلان‌شهر تهران. پژوهش‌نامه نظم و امنیت انتظامی، ۱۵ (۳)،

http://osra.jrl.police.ir/article_99416.html ۱-۳۲. بازیابی از:

گل‌محمدی خامنه، علی. (۱۳۹۷). پیشگیری از جرائم. تهران: نشر جهان جام جم.

محبی، علی؛ نایب‌پور، محمد؛ امیری، عبدالرضا؛ و ابراهیم‌زاده، علی. (۱۴۰۰). ارائه الگوی مشارکت‌های مردمی در مدیریت انتظامی پیشگیری از جرم. پژوهش‌نامه نظم و امنیت انتظامی، ۱۴ (۳)، ۳۱-۵۸.

http://osra.jrl.police.ir/article_96948.html

محمودولی، مجید؛ جزینی، علیرضا؛ احمدی‌مقدم، اسماعیل؛ و عبدالرحمانی، رضا. (۱۴۰۲). راهبردهای پیشگیری انتظامی از جرم مبتنی بر تسهیم نقش‌های برون‌سازمانی. پژوهش‌های مدیریت انتظامی، ۲ (۲)، ۱۰۳-۱۳۰.

http://pmsq.jrl.police.ir/article_101085.html

مدنی، شهرام؛ درویشی، صیاد؛ رفیعی‌کیا، هادی؛ عامری، محمدعلی. (۱۴۰۳). ابعاد مدیریت انتظامی یکپارچه در پیشگیری از جرم. پژوهش‌نامه نظم و امنیت انتظامی، ۱۷ (۱)، ۱۴۱-۱۷۲.

http://osra.jrl.police.ir/article_102685.html

مصطفی‌نژاد، حسن. (۱۳۹۳). الگوی مدیریت انتظامی بحران‌های قومی ایران (مطالعه موردی: قوم کرد). رساله مقطع دکتری تخصصی، دانشگاه علامه طباطبائی. معین، محمد (۱۳۷۲). فرهنگ لغت فارسی. تهران: انتشارات امیرکبیر. موسوی، میرسعید؛ اسماعیلی، احمدرضا؛ حمیدی، کامبیز؛ نیک‌نفس، جواد؛ و اسلامبولچی، علیرضا. (۱۴۰۲). الگوی مدیریت انتظامی مبتنی بر خط‌مشی‌های بیانیه گام دوم انقلاب. فصلنامه علمی پژوهش‌های مدیریت انتظامی، ۱۸ (۴)، ۹-۳۴.

http://pmsq.jrl.police.ir/article_102460.html

میرفردی، اصغر؛ و صادق‌نیا، آسیه. (۱۳۹۱). گونه‌شناسی نزاع‌های دسته‌جمعی در شهرستان بویراحمد. انتظام اجتماعی، ۴ (۲)، ۱۷۷-۱۴۷.

http://sopra.jrl.police.ir/article_25703.html

میرفیضی، سید محمود؛ دعاگویان، داود؛ و مفخمی‌شهرستانی، حسن. (۱۳۹۸). آسیب‌شناسی اقدامات مدیریت انتظامی در کنترل آسیب‌های اجتماعی (مورد مطالعه: استان مازندران). دانش انتظامی مازندران، ۱۰ (۳)، ۱-۴۰.

http://mazandaran.jrl.police.ir/article_95636.html

نجفی‌ابرنادآبادی، علی‌حسین. (۱۳۹۹). پیشگیری عادلانه از جرم، مندرج در علوم جنایی (مجموعه مقالات در تجلیل از دکتر آشوری). چاپ دهم، تهران: سمت.

- نجفی، حمزه؛ و عبدالرحمانی، رضا. (۱۳۹۸). بررسی عوامل اجتماعی مؤثر بر گرایش دانش-آموزان دبیرستانی به گروه‌های اراذل و اوباش در شهر ایلام. مطالعات امنیت اجتماعی، ۱۰ (۱)، ۳۳-۵.
http://sss.jrl.police.ir/article_91612.html
- نورعلی‌وند، علی؛ درویشی، فرزاد؛ و قاسمی، ابوزر. (۱۳۹۵). بررسی جامعه‌شناختی عوامل مؤثر بر نزاع جمعی (مطالعه موردی: استان ایلام). فصلنامه مطالعات امنیت اجتماعی، ۵ (۱)، ۱۴۳-۱۶۹.
http://sss.jrl.police.ir/article_91601.html
- نیازی، محسن؛ بهروزیان، بهروز؛ سخایی، ایوب؛ و حسینی‌زاده آرانی، سیدسعید. (۱۳۹۶). فراتحلیل رابطه بین طایفه‌گرایی و نزاع دسته‌جمعی با تأکید بر متغیر تعدیل‌گر قومیت. پژوهش‌های راهبردی امنیت و نظم اجتماعی، ۶ (۲)، ۱۶-۳۱.
https://ssoss.ui.ac.ir/article_۲۲۲۳۷.html
- Arisukwu, Ogadimma; Igbolkwu, Chissa; Oye, Joseph; Oyeyipo, Eytayo; Asamu, Festus; Rasak, Bamidele & Oyekola, Isaac. (2020). Community participation in crime prevention and control in rural Nigeria, *Heliyon*, 6(9).
- Brookman, Fiona, Bennett, Trevor, Hochstetler, Andy and Heith Copes (2011). The 'code of the street' and the generation of street violence in the UK. *European Journal of Criminology*, Vol. 8, No. 1, pp: 17-31.
- Curtis A(2015). *Illustrated edition: Health psychology*. London, New York: Routledge.
- Curtis, Alexa C. (2015). Defining adolescence. *Journal of Adolescent and Family Health: Vol. 7: Iss. 2, Article 2*.
- Hino, Kimihiro. (2018). Plus Bouhan: A new community-based approach to crime prevention in Japan, *International Journal of Law Crime and Justice*, DOI:10.1016.
- Lab, P, Steven, *Crime Prevention: Approaches, Practices and Evolutions*, Anderson Publishing, 2014
- Muggah, R. (2019). Reviewing the Costs and Benefits of Mano Dura Versus Crime Prevention in the Americas. In *The Palgrave Handbook of Contemporary International Political Economy*. Palgrave Macmillan, London.
- Organization WH. Prevalence of insufficient physical activity: situation and trends. *Global Health Observatory (GHO): World Health Organisation*. 2009.

- Rami, Al-Shaheibi, (2012). "Witnesses: Tribal clashes in Libya kill scores". The Boston Globe. Associated Pres. International Journal of Intercultural Relations 69 Sabahat Cigdem Bagcia, Sofia Stathib, Zeynep Ecem Piyale. (2019). When imagining intergroup contact mobilizes collective action: The Perspective of disadvantaged and advantaged groups.
- Tilley, N. (2019). A Realistic Agenda for Research and Regulation Relating to Crime Prevention. In The Future of EU Criminal Justice Policy and Practice. Brill Nijhoff.

